

 GigaCon, 6.11.2025 r.

Data Act w praktyce

Jak przygotować organizację na
nowe prawo danych UE

Mariusz Purgał

Adwokat, partner w KWKR

KWKR

Behind Your **Growth**

Data Act jest częścią (i kluczowym elementem) większej agendy legislacyjnej Komisji Europejskiej, określonej w Europejskiej Strategii Danych z 2020 roku.

Motyw 1 wskazuje: „Te same dane mogą być wykorzystywane i ponownie wykorzystywane do różnych celów i w nieograniczonym stopniu, bez utraty jakości lub ilości”. Akt ma na celu uwolnienie ogromnego potencjału danych.

Data Act wspiera szczególnie handel danymi, koncentrując się na danych nieosobowych, ale obejmuje - w połączeniu z Aktem o zarządzaniu danymi (DGA) - wszystkie społeczne aspekty użyteczności, użytkowania, udostępniania i innowacyjności danych osobowych i nieosobowych.

Potencjał rozwojowy gospodarki opartej na danych

Dane są podstawą wielu **nowych produktów i usług cyfrowych**. Korzystanie z przedmiotów podłączonych do internetu (Internet przedmiotów) **generuje coraz więcej danych**.

Ilość danych na świecie rośnie

2018

33 zettabajty

Z tabletów (512 GB) wypełnionych danymi można by ułożyć wieżę sięgającą Księżyca.

2025

175 zettabajtów

To tyle, co pięć odległości między Ziemią a Księżycem.

Wzrost równy 1260 tabletom na sekundę

5–11 bln euro

Globalna wartość internetu rzeczy i usług pokrewnych, do 2030 r.

120 mld euro

Roczne **oszczędności w sektorze opieki zdrowotnej w UE**

10–20 proc.

Oszczędności w sektorach transportu, budownictwa i przemysłu dzięki analizie danych generowanych w czasie rzeczywistym

270 mld euro

Oczekiwana dodatkowa wartość PKB w krajach **UE-27** do 2028 r. dzięki nowym przepisom dotyczącym danych

5–10 proc.

Firmy inwestujące w **innowacje wykorzystujące potencjał danych** odnotowują wzrost wydajności o 5–10 proc.

Europejska strategia w zakresie danych w skrócie

Celem **europejskiej strategii w zakresie danych** (2020) jest uczynienie UE liderem w społeczeństwie opartym na danych.

Akt w sprawie zarządzania danymi (2020) ułatwia wymianę danych między sektorami i państwami członkowskimi.

W **akcie w sprawie danych** (2022) wyjaśniono, kto może tworzyć wartość w oparciu o dane.

Dziesięć **wspólnych europejskich przestrzeni danych** – od przemysłu po mobilność i od Europejskiego Zielonego Ładu po energię i zdrowie.

Korzyści wynikające z aktu w sprawie danych

Konsumenci i przedsiębiorstwa generują dane, korzystając z produktów i usług. Dzięki aktowi w sprawie danych będą mogli korzystać z:

- ◆ **niższych cen** za usługi posprzedażowe i naprawę **przedmiotów podłączonych do internetu**

Zepsuty robot fabryczny.

DZIŚ

Tylko producent może uzyskać dostęp do danych, więc fabryka może zlecić naprawę tylko danemu producentowi.

JUTRO

Użytkownik może zwrócić się do tańszego serwisu naprawy, który również ma dostęp do danych.

- ◆ **nowych możliwości** oferowanych przez usługi oparte na dostępie do danych

Rolnik ma sprzęt różnych producentów (ciągnik, automatyczny system nawadniania).

Nie może zlecić analizy danych z różnych rodzajów sprzętu – dane są dostępne tylko dla producenta.

Może zamówić usługi doradcze w firmie gromadzącej dane z różnych urządzeń.

- ◆ **lepszego dostępu** do danych gromadzonych lub generowanych przez urządzenie.

Właściciel kawiarni chce serwować lepszą kawę, a producent ekspresu chce ulepszyć swój produkt.

Dostęp do danych generowanych przez urządzenie ma tylko jego producent, który może wykorzystać dane do produkcji nowej linii urządzeń. Właściciel kawiarni nie ma dostępu do danych takich jak ilość i temperatura wody albo intensywność kawy.

W akcie w sprawie danych zapisano, że obie strony muszą mieć dostęp do wszystkich danych gromadzonych przez maszynę.

Data Act– Zakres regulacji

Art. 1 ust. 2 szczegółowo określa zakres stosowania. Rozdziały VIII-XI są wspierające wobec pozostałych rozdziałów. Art. 1 ust. 2 wskazuje, że **Akt w sprawie danych reguluje zarówno dane osobowe, jak i nieosobowe. Precyzyjne różnicowanie dotyczy:**

- Rozdział II:** Dane dotyczące wydajności, użytkowania i środowiska produktów połączonych oraz powiązanych usług.
- Rozdział III:** Dane sektora prywatnego związane z obowiązkami udostępniania danych.
- Rozdział IV:** Dane sektora prywatnego udostępniane na podstawie umów B2B.
- Rozdział V:** Dane sektora prywatnego, koncentrując się na danych nieosobowych.
- Rozdział VI:** Dane przetwarzane w usługach przetwarzania danych.
- Rozdział VII:** Dane nieosobowe przechowywane w UE przez dostawców usług przetwarzania danych.

Dane – Zgodnie z art. 2 ust. 1 „dane oznaczają dowolną cyfrową reprezentację aktów, faktów lub informacji oraz wszelkie ich zestawienia”. Dane obejmują zarówno dane osobowe, jak i nieosobowe.

Aktywa cyfrowe – Definiowane w art. 2 ust. 32 jako „elementy w formie cyfrowej, w tym aplikacje, do których klient ma prawo użytkowania niezależnie od umowy z dostawcą”.

Dane z produktu i dane z usługi powiązanej – Art. 2 ust. 15 i 16 definiują dane wygenerowane przez produkt połączony i dane dotyczące zdarzeń związanych z produktem.

Dane to nie informacja!

Zgodnie z art. 2 ust. 1 „dane oznaczają dowolną cyfrową reprezentację aktów, faktów lub informacji oraz wszelkie ich zestawienia”. Dane obejmują zarówno dane osobowe, jak i nieosobowe.

Data Act – Definicje

Produkt połączony – Zgodnie z art. 2 ust. 5 produkt połączony to „przedmiot, który zbiera dane o swoim użytkowaniu lub środowisku i może przekazywać dane za pomocą komunikacji elektronicznej, fizycznego połączenia lub bezpośrednio”.

Usługa powiązana – Art. 2 ust. 3 „usługa cyfrowa, nie będąca usługą łączności elektronicznej, związana z produktem”.

Wymiana danych między przedsiębiorstwami i między przedsiębiorstwami a konsumentami w kontekście rynku IoT

KWKR

Głównym celem aktu w sprawie danych jest **zapewnienie sprawiedliwości w gospodarce opartej na danych i umożliwienie użytkownikom** czerpania korzyści z danych generowanych za pomocą produktów skomunikowanych, które są ich własnością, wynajmują lub dzierżawią.

Akt w sprawie danych umożliwia użytkownikom **produktów skomunikowanych** (np. samochodów skomunikowanych, urządzeń medycznych i fitness, maszyn przemysłowych lub rolniczych) oraz **usług powiązanych** (tj. wszystkiego, co sprawia, że produkt skomunikowany zachowuje się w określony sposób, np. aplikacji do regulacji jasności światła lub regulacji temperatury lodówki), dostęp do danych, które współtworzą za pomocą produktów skomunikowanych/usług powiązanych.

Dostępność takich danych będzie miała znaczący wpływ na gospodarkę. Na przykład dane generowane przez produkty skomunikowane i powiązane usługi mogą być wykorzystywane do pobudzania rynku wtórnego i usług pomocniczych, a także do tworzenia zupełnie nowych usług, z korzyścią zarówno dla przedsiębiorstw, jak i konsumentów.

Rodzaje danych objęte zakresem Aktu w sprawie danych

- Rozdział II aktu w sprawie danych dotyczący udostępniania danych między przedsiębiorstwami i między przedsiębiorstwami a konsumentami ma zastosowanie do **wszystkich surowych i wstępnie przetworzonych danych generowanych w wyniku korzystania z produktu skomunikowanego lub powiązanej usługi, które są łatwo dostępne dla posiadacza danych** (np. producenta produktu skomunikowanego / dostawcy powiązanej usługi), innymi słowy danych, do których można łatwo uzyskać dostęp bez nieproporcjonalnego wysiłku, wykraczającego poza prostą operację.
- Dotyczy to zarówno danych osobowych, jak i nieosobowych, w tym odpowiednich metadanych.
- Takie dane obejmują dane zebrane z pojedynczego czujnika lub połączonej grupy czujników, takie jak temperatura, ciśnienie, natężenie przepływu, dźwięk, wartość pH, poziom cieczy, pozycja, przyspieszenie lub prędkość.

Nieuczciwe warunki umowne

Jeżeli warunek zostanie uznany za nieuczciwy, przestaje być ważny – w miarę możliwości zostaje po prostu odcięty od kontaktu. W przypadku domniemania nieuczciwego charakteru warunku podmiot, który go nałożył, może próbować wykazać, że warunek ten nie jest nieuczciwy.

Swoboda zawierania umów ma kluczowe znaczenie dla relacji między przedsiębiorstwami. Akt w sprawie danych ma jednak na celu ochronę wszystkich europejskich przedsiębiorstw pragnących pozyskać dane, w szczególności MŚP, przed nieuczciwymi warunkami umownymi poprzez środki mające na celu interweniowanie w sytuacjach, w których na przykład jedno z przedsiębiorstw ma silniejszą pozycję negocjacyjną (np. ze względu na wielkość rynku) i narzuca niezbywalny warunek („take-it-or-leave-it”) związany z dostępem do danych i ich wykorzystywaniem.

W akcie w sprawie danych ustanowiono niewyczerpujący wykaz warunków, które:

- **zawsze uznaje się za nieuczciwe** (np. które wyłączyłyby lub ograniczyłyby odpowiedzialność strony, która jednostronnie narzuciła warunek, za działania umyślne lub rażące niedbalstwo), oraz
- warunków, **które uznaje się za nieuczciwe** (np. które niewłaściwie ograniczyłyby środki ochrony prawnej w przypadku niewykonania zobowiązań umownych lub odpowiedzialności w przypadku naruszenia tych zobowiązań, lub rozszerzyłyby odpowiedzialność przedsiębiorstwa, na które jednostronnie nałożono warunek).

FRAND: Fair, Reasonable, and Non-Discriminatory

Przykładem naruszenia równowagi stron może być sytuacja, w której dostawca usług chmurowych wprowadza do umowy postanowienie, zgodnie z którym jednostronnie ocenia zgodność danych przesyłanych przez użytkownika z warunkami umowy. Oznacza to, że dostawca ma wyłączone prawo decydowania, czy dane są poprawne i zgodne z umową, bez możliwości odwołania się lub weryfikacji przez użytkownika.

Rozporządzenie ustanawia wytyczne, które mają zapewnić sprawiedliwy, rozsądny i niedyskryminacyjny dostęp do danych (FRAND - Fair, Reasonable, and Non-Discriminatory terms).

Udostępnienie danych zgodnie z wytycznymi FRAND to nie tylko szansa dla przedsiębiorców. Zaprojektowane przepisy mają przysłużyć się bowiem również konsumentom poprzez zwiększenie konkurencji (jak w powyższym przykładzie dotyczącym serwisów samochodowych) i innowacyjności, lepszą jakość i personalizację usług, a także niższe koszty usług.

A co z wynagrodzeniem...?

Posiadacze danych mogą żądać **rozsądnego wynagrodzenia** za udostępnienie danych odbiorcy danych. Może to obejmować koszty poniesione w związku z udostępnianiem danych, a także koszty techniczne związane z rozpowszechnianiem i przechowywaniem. Mikroprzedsiębiorstwa, MŚP i organizacje badawcze nienastawione na zysk nie mogą jednak ponosić opłat wyższych niż koszty ponoszone w związku z udostępnianiem danych.

W celu ochrony posiadaczy danych akt w sprawie danych zawiera niewyczerpujący wykaz środków mających na celu zaradzenie sytuacjom, w których osoba trzecia lub użytkownik bezprawnie uzyskali dostęp do danych lub wykorzystali je. Na przykład posiadacz danych może wymagać, aby strona naruszająca zaprzestała produkcji danego produktu lub zniszczyła dane, które uzyskała niezgodnie z prawem, lub może dochodzić odszkodowania.

Wszelkie obowiązki w zakresie udostępniania danych, które poprzedzają akt w sprawie danych, pozostają nienaruszone. Obowiązki **w przyszłym prawodawstwie (sektorowym) należy dostosować do** przepisów rozdziału III aktu w sprawie danych.

Akt w sprawie danych a RODO

KWKR.

W odniesieniu do danych osobowych, które również są objęte Aktem w sprawie danych i mogą podlegać udostępnieniu, należy pamiętać, że rozporządzenie to nie wyłącza i nie modyfikuje stosowania unijnego i krajowego prawa ochrony danych osobowych i prywatności.

Ilekcroć na gruncie Aktu w sprawie danych będą przetwarzane (w tym udostępniane) dane osobowe, niezależnie od przepisów tego rozporządzenia i stosowania określonych w nim mechanizmów, zastosowanie będą miały również ogólne przepisy o ochronie danych osobowych, a więc przede wszystkim rozporządzenie RODO i – w Polsce – ustawa o ochronie danych osobowych.

Co więcej, zgodnie z art. 1 ust. 5 Aktu w sprawie danych, w razie kolizji pomiędzy tym rozporządzeniem, a unijnym prawem dotyczącym ochrony danych osobowych lub prawem krajowym przyjętym zgodnie z takimi unijnymi przepisami, pierwszeństwo ma unijne lub krajowe prawo ochrony danych osobowych.

Mariusz Purgał

Partner, Adwokat

+48 797 927 960

mariusz.purgal@kwkr.pl**Mariusz jest odpowiedzialny za koordynację działu compliance.**

Specjalizuje się w doradztwie prawnym i finansowym w obrocie handlowym, w szczególności związanym z zarządzaniem płynnością finansową w sytuacjach nadzwyczajnych, także z wykorzystaniem instrumentów prawa upadłościowego i restrukturyzacyjnego.

Posiada także szerokie doświadczenie w dziedzinie prawa korporacyjnego, pracując na co dzień z klientami krajowymi i zagranicznymi. Chętnie dzieli się swoją wiedzą podczas szkoleń dla przedsiębiorców.

Zarządzany przez niego zespół w swej pracy zajmuje się doradztwem z zakresu compliance pomagając klientom zarządzać ryzykiem zgodności i wdrażając procesy RODO, ESG, AML czy Whistleblowing.

W 2024 roku dołączył do grona prawników-liderów w rankingu Rzeczypospolitej w kategorii Ochrona prywatności i danych osobowych.

Pozostańmy w kontakcie

[Strona www](#)[LinkedIn](#)

Partnerzy zarządzający:

Michał Konieczny

michal.konieczny@kwkr.pl

Marcin Wierzbicki

marcin.wierzbicki@kwkr.pl

Mariusz Purgał

mariusz.purgal@kwkr.pl

Partner, Lider działu compliance:

